

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Гузь Ігор Володимирович

Україна, 01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 5, тел. (044) 255 31 32
e-mail: huz@rada.gov.ua, www.guz.in.ua

№ 62 від 17 червня
2021 року

✓ Голові Верховної Ради України
РАЗУМКОВУ Дмитру Олександровичу

Прем'єр-міністру України
ШМИГАЛЮ Денису Анатолійовичу

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо питання визнання депортованими громадян України, які
у 1944-1951 роках були примусово переселені з території Польської Республіки

Звертаюся до Вас, як народний депутат України, з приводу звернення до мене чотирнадцяти громадських організацій, що представляють інтереси депортованих українців, які у 1944-1951 роках були примусово переселені з території Польської Республіки.

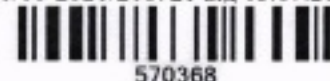
У 1944-1951 рр. комуністичними тоталітарними режимами СРСР та Польської Республіки з політичних і національних мотивів було депортовано на територію УРСР понад 520 тисяч українців з місць їхнього постійного проживання на етнічних землях Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшся, Любачівщини, Західної Бойківщини. Одночасно майже 800 тисяч поляків було переселено з українських територій до Польщі. Процес депортації супроводжувався тотальним насильством, вилученням майна, встановленням режиму спецпоселень без права повернення на свою прабатьківську землю, обмеженням політичних, соціальних, економічних і культурних прав. Масовими депортаціями українцям завдано непоправних людських, моральних і матеріальних втрат, знищено цілий пласт духовної і матеріальної культури, яка була складовою загальноукраїнської, призупинено тисячолітнє існування найзахіднішої гілки українства.

Громадські організації, які об'єднують депортованих українців із Закерзоння, а також Волинська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська та Тернопільська обласні ради неодноразово звертались до керівництва держави протягом всіх років незалежності України з вимогами надати об'єктивну політичну і правову оцінку депортації українців із їх прабатьківських земель у 1944-51 рр. як депортації за національною ознакою та надання постраждалим статусу депортованих осіб.

В ухваленій 08.11.2018 р. Постанові Верховної Ради України «Про відзначення на державному рівні 75-х роковин початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшся, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944-1951 рр.» вказано, що зазначені примусові переселення були такими, що порушують права людини, проте досі не прийнято жодного рішення щодо відшкодувань матеріальних та моральних збитків, завданих людям внаслідок депортації. Європейський суд з прав людини 22.06.2004 року (№ 31443/96) визнав, що Угода від 09.09.1944 року «Про евакуацію українського населення з території Польщі і польських громадян з території УРСР» не мала жодних правових підстав для її підписання, а дії, пов'язані з виконанням її умов з примусової евакуації, є незаконними.

Апарат Верховної Ради України
11/10-2021/218721 від 05.07.2021

570368

До слова, Республіка Польща вже кілька разів розглядала проблему з відновлення історичної справедливості і захисту прав своїх громадян та запровадила компенсації за майно, втрачене громадянами Польщі в результаті переселення, в тому числі із території сучасної України. З 2003 р. там діє Закон «Про реалізацію права на компенсацію за майно, що залишилося за межами нинішніх кордонів Республіки Польща». Законом від 2005 р. переселенням, або їх спадкоємцям передбачено повернення 20 % від вартості втраченого майна. У 2014 р. розширили коло громадян, що отримали право на компенсації.

В Україні у 2014 р. ухвалено Закон «Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою». **Проте його дія не поширюється на депортованих українців із Закерзоння.** У цьому законі справедливо передбачені виплати спадкоємцям депортованих на основі оцінки вартості майна (Стаття 7, Частина 3): «Відшкодування вартості вилучених внаслідок депортації будівель та іншого майна депортованій особі або її спадкоємцям здійснюється поетапно протягом п'яти років після прийняття відповідного рішення уповноваженим органом. При цьому одноразово сплачується не менше п'ятої частини нарахованої суми. У разі смерті депортованої особи після прийняття відповідного рішення відшкодування вартості здійснюється спадкоємцям такої особи».

У Верховній Раді України зареєстровано законопроект № 2038 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визнання депортованими громадян України, які у 1944-1951 роках були примусово переселені з території Польської Народної Республіки». Зазначений законопроект, у разі його прийняття, створить правові підстави для визнання примусового переселення осіб українського походження у 1944-51 рр. з місць їх постійного проживання на території Польської Народної Республіки депортацією.

Окрім того заявники просять підняти питання щодо розробки та закріплення в законодавчих та підзаконних актах норм щодо:

- надання постраждалим статусу депортованих осіб;
- закріплення в законодавстві справедливого механізму розрахунку компенсацій на основі оцінки вилученого майна. Враховуючи сьогоденню економічну ситуацію - це може бути тимчасово обмежений відсоток виплат за втрачене майно;
- передбачення в законодавстві норми, згідно з якими у разі смерті депортованої особи, виплата компенсацій має здійснюватись спадкоємцям.

У зв'язку із вищезазначеним, відповідно до Закону України «Про статус народного депутата України» прошу Вас:

- **якнайшвидше включити в порядок денний ВРУ розгляд законопроекту № 2038 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визнання депортованими громадян України, які у 1944-1951 роках були примусово переселені з території Польської Народної Республіки» (Разумкову Д.О.);**
- **дати доручення профільному Комітету ВРУ та профільним центральним органам виконавчої влади доручення щодо розробки механізмів та норм щодо:**
а) надання постраждалим українцям статусу депортованих осіб б) виплати компенсації депортованим українцям та їхнім спадкоємцям, з метою закріплення в подальшому цих механізмів та норм у законодавстві.

Про результати розгляду даного запиту прошу проінформувати мене у передбачений законодавством термін.

Додатки на 4 арк.

З повагою,
народний депутат України

Ігор Гузь
посв 234